

BORGAR HØGETVEIT BERG

Hevd

Lov om hevd 9. desember 1966
nr. 1 med kommentarar

2. UTGÅVE

Hevd

Borgar Høgetveit Berg

Hevd

*Lov om hevd 9. desember 1966 nr. 1
med kommentarar*

2. utgåve

© CAPPELEN DAMM AS, Oslo, 2025

ISBN 978-82-02-48512-2

2. utgåve, 1. opplag 2025

Føresegnene i åndsverklova gjeld for materialet i denne publikasjonen. Utan særskild avtale med Cappelen Damm AS er all eksemplarframstilling og tilgjengeleggjering berre tillate så langt det har heimel i lov eller avtale med Kopinor, interesseorgan for rettshavarar til åndsverk. All bruk av heile eller delar av utgjevinga som input eller som treningskorpus i generative modellar som kan skape tekst, bilete, film, lyd eller anna innhald og uttrykk, er ikkje tillate utan særskild avtale med rettshavarane.

Bruk av materiale frå utgjevinga i strid med lov eller avtale kan føre til inndraging, skadebotansvar og straff i form av bøter eller fengsel.

Omslagsdesign: Cappelen Damm AS

Sats: Bøk Oslo AS

Trykk og innbinding: Livonia Print SIA, Latvia

Papiret i Cappelen Damms bøker er henta frå berekraftig skogbruk. Ingen av produkta til forlaget bidreg til avskoging eller degradering av skog. Cappelen Damm arbeider for å redusere miljøbelastninga frå bøkene våre så mykje som mogleg.

Les meir om Cappelen Damms miljøarbeid ved å skanne QR-koden:

www.cda.no
akademisk@cappelendamm.no

Føreord

Lov om hevd 9. desember 1966 nr. 1 er eit føredøme på korleis lov skal skrivast. Ein skriv ikkje lover på denne måten lenger.

Det har gått meir enn full hevdstid sidan fyrsteutgåva av boka. Behovet for hevdsreglane er neppe redusert. Det praktiske verkeområdet har derimot endra seg. Rettane til dei fleste store utmarksområda er avklarte for lenge sidan. Etter å ha gått gjennom over 1000 rettsavgjerder frå ulike instansar er inntrykket mitt at hevdstvistane er i ferd med å flytte seg frå utmark til innmark – og frå bygda til byen. Ei rekkje bruksrettar har fått langt større verdi enn tidlegare. Eigedomsvurdiane i bystrok, kombinert med eit suboptimalt matrikkel- og tinglysingssystem, gjer at heller ikkje reglane om eigedomshemd blir overflødige på lenge enno. Eksistensgrunnlaget til grenseheveda er sikra i mange generasjonar framover.

Sjølv om tingsretten ikkje endrar seg i ekspressfart, har det likevel hendt eitt og anna dei siste 25 åra. Særleg har den samiske dimensjonen fått større merksemd – i Høgsterett seinast gjennom Rt-2001-769 *Selbu*, Rt-2001-1229 *Svartskogen*, HR-2016-2030-A *Stjernøya*, HR-2018-456-P *Nesseby* og ikkje minst HR-2024-982-S *Karasjok*.

Det har elles ikkje kome til mykje høgsterettspraksis om hevd sidan sist. Men det har kome til mykje underrettspraksis. Eg høyrer til dei som meiner at slik praksis ikkje er normgjevande. I denne framstillinga har eg likevel trekt inn dommar frå lægre domstolar til illustrasjon. Eg trur at forståinga av reglane i hevdslova blir enklare når ein så å seia har teke pulsen på dei.

Årsaka til bokrevisjonen er likevel framfor alt at eg har blitt 20 år eldre. Fyrsteutgåva var eit utprega ungdomsarbeid. Vonleg er uhaldbare og unyanserte standpunkt forlatne, endra eller stramma opp. Det er likevel ein ganske stor risiko for sjølvplagiat i denne andreutgåva.

Føremålet er framleis at dette skal vera ei praktisk handbok. Boka inneheld difor både eit kapittel om tilhøvet til tilstøytande reglar og eit kapittel om prosessuelle spørsmål. Sidan dei fleste ikkje les boka frå perm til perm,

har eg tillate meg visse gjentakingar. Elles har eg sett namn på alle rettsavgjerder. Domsnamn bør veljast ut frå kva saka handlar om – eller kva for eigedom saka handlar om – og ikkje ut frå kven som er partar.

Ein omfram takk til Jon Gauslaa, som velviljug har aust av og delt praktisk og juridisk kunnskap. Takk òg til Ingvald Falch og Kjetil Aasen, som har kome med gode innspel.

Ål, oktober 2025
Borgar Høgetveit Berg

Innhald

KVA LOVA GJELD	19
§ 1.....	20
1 Hevd og hevdslova	20
1.1 Omgrepsbruk og språkbruk.....	20
1.2 Funksjonen til hevdsreglane.....	21
1.3 Litt historikk.....	22
1.4 Rettskjeldene.....	23
1.4.1 Hevdslova og lovførearbeida.....	23
1.4.2 Rettspraksis	24
1.4.3 Grunnlova §§ 97 og 105.....	25
1.4.4 EMK P1-1	27
1.5 Den samiske dimensjonen.....	28
1.5.1 Norsk tingsrett på samiske premissar	28
1.5.2 Norsk tingsrett i reindrifstinterne saker	29
1.5.3 ILO-konvensjon nr. 169.....	31
1.6 Det rettspolitiske grunnlaget for hevdsreglane.....	32
1.6.1 Dei kryssande interessene	32
1.6.2 Fyrst i tid, best i rett.....	33
1.6.3 Innretting	33
1.6.4 Passivitet og aktløyse.....	35
1.6.5 Samfunnsomsyn og rettstekniske omsyn.....	35
2 Tilhøvet til andre reglar om erverv og bortfall av tinglege rettar.	38
2.1 Dei originære og derivative erverva.....	38
2.1.1 Okkupasjon	38
2.1.2 Dereliksjon	40
2.1.3 Provvurdering og avtaletolking.....	41
2.1.4 Særleg om hevd utan ekstinksjon	46

2.2	Godtruerverv (avtaleekstinksjon)	47
2.2.1	Omsyna bak reglane om godtruerverv	47
2.2.2	Dei lovfesta reglane om godtruerverv	48
2.2.3	Dei ulovfesta reglane om godtruerverv	48
2.3	Alders tids bruk	51
2.3.1	Sjølvstendig stiftingsgrunnlag	51
2.3.2	Verkeområde	52
2.3.3	Vilkåra for alders tids bruk	53
2.4	Andre ulovfesta ekstinktive stiftingsgrunnlag	58
2.4.1	Klanderverdig passivitet	58
2.4.2	Ekstinksjon på grunnlag av passivitet og store investeringar	60
2.4.3	Festna rettshøve	67
2.4.4	Lokal sedvanerett	70
2.4.5	Bortfall av negative servituttar ved offentlegrettsleg regulering?	73
2.5	Stifting og bortfall av allmenningsrettar	76
2.5.1	Stiftingsgrunnlag for allmenningsretten til den einskilde garden	76
2.5.2	Bortfallsgrunnlag for allmenningsretten til den einskilde garden	76
2.6	Samanblanding	78
2.6.1	Lov om hendelege eigedomshøve	78
2.6.2	Reglane om stifting av sameige i ekteskap og ugift samliv	79
2.7	Reine opphøyrsgrunnar	80
2.7.1	Formuesgodet går tapt	80
2.7.2	Forelding	80
3	Nokre prosessuelle spørsmål	83
3.1	Rett domstol og prosessform	83
3.1.1	Dei vanlege domstolane	83
3.1.2	Jordskifterettane	84
3.1.3	Utmarksdomstolen for Finnmark	86
3.1.4	Prosessform	88
3.2	Den objektive grensa for rettskraft	89
3.2.1	Tradisjonelt blir eigedomsretten prosessuelt rekna som <i>eitt</i> rettshøve	89
3.2.2	Kva er rettskraftig avgjort i ein grensetvist?	92
3.2.3	Ny hevdstid etter domstidspunktet	92

3.3	Den subjektive grensa for rettskraft	93
3.3.1	Dommen gjeld for partane i søksmålet.....	93
3.3.2	Prosessuell ekstinksjon av avleidd rettskraft.....	94
3.4	Norsk internasjonal privatrett.....	95
3.4.1	Vernetting	95
3.4.2	Rettsval	96
4	Kven kan hevde – og frå kven?	99
4.1	Kven kan hevde?.....	99
4.2	Kven kan det hevdast frå?	101
4.2.1	Alle.....	101
4.2.2	Unntak: Statsgrunn på Svalbard, Jan Mayen, Bouvetøya, Peter 1.s øy og Dronning Mauds land ...	101
4.2.3	Bør ein kunne hevde frå staten i statsallmenning? ..	103
5	Kva for formuesgode kan det hevdast rett i?	105
5.1	Legaldefinisjonen av «ting»	105
5.2	Grensa mellom fast eigedom og lausøyre	106
5.3	Verdipapir	108
5.3.1	Grunngjeving og felles vilkår for hevd av verdipapir.....	108
5.3.2	Omsetnadsgjeldsbrev	110
5.3.3	Dokument som er likestilte med omsetnadsgjeldsbrev	111
5.3.4	Omsetnadspapir som representerer retten til ein part i eit selskap.....	113
5.3.5	Kontante pengar?	114
5.4	Særskilde unntak i hevdsløva § 1 fjerde til sjette ledd	115
5.4.1	Generelt om lovendringa i 2001	115
5.4.2	Hevdsløva § 1 fjerde ledd	117
5.4.3	Hevdsløva § 1 femte ledd	119
5.4.4	Hevdsløva § 1 sjette ledd.....	119
6	Kva slags rettar kan hevdast?	121
6.1	Eigedomssrett	121
6.2	Bruksrettar	122
6.2.1	Positive servituttar	122
6.2.2	Kan ein stille krav til bruksretten?	123
6.2.3	Særreglar for visse positive servituttar – hevdsløva § 8 fyrste ledd	123
6.2.4	Bruksrettar heimla i hevdsløva § 8 andre ledd.....	124
6.2.5	Rett til å forvalte bruksrettar?	124
6.3	Handpanterettar.....	125

6.4	Brukspanterettar	126
6.5	Kva slags rett ar kan <i>ikkje</i> hevdast?	126
6.5.1	Opprekninga i hevdslova § 1 fyrste ledd er uttømande	126
6.5.2	Underpanterettar	126
6.5.3	Allmenningsrettar	127
6.5.4	Allemannsrettar	127
6.5.5	Grunntyngsler	127
6.5.6	Løysingsrettar	128
6.5.7	Obligatoriske krav	128
6.6	Særlege lovforbod m.m.	128
6.6.1	Forbod mot hevd	128
6.6.2	Forbod mot å stifte rett ar	129
6.6.3	Krav om offentlegrettslege løyve	131
6.6.4	Offentlegrettslege forbod	132
EIGEDOMSHEVD		133
§ 2.		134
7	Oversikt over bruksvilkåret – «som sin eigen»	134
8	Tilstrekkeleg intensiv bruk	136
8.1	Generelt om vilkåret «har ein ting som sin eigen»	136
8.2	Ulike former for rådvelde, innehaving og bruk som kan gje grunnlag for hevd	139
8.2.1	Rettslege disposisjonar	139
8.2.2	Innehaving og hindring av andres bruk	141
8.2.3	Bruk	142
8.2.4	Hevdaren treng ikkje sjølv utøve bruken – eller kjenne til bruken	145
8.3	Nokre typetilfelle	146
8.3.1	Hevd av ein heil eigedom	146
8.3.2	Hevd til eller frå sameige	147
8.3.3	Hevd av større utmarksområde	147
8.3.4	Hevd frå allmenning	148
8.3.5	Hevd frå Finnmarkseigedom	149
8.3.6	Hevd frå offentlege rettssubjekt	150
8.4	Arealavgrensing av hevdsobjektet	150
8.4.1	Utgangspunktet	150
8.4.2	Hevd av større område	151
8.4.3	Hevd av skrapmark/impediment	154

9	Eksklusiv bruk	156
9.1	Heimel. Grunngeving. Unntak.....	156
9.2	Hevd frå eineeige til eineeige.....	157
9.3	Hevd frå sameige til eineeige.....	163
9.4	Hevd frå eineeige til sameige.....	165
9.5	Hevd frå sameige til sameige	166
9.6	Konkurrerende bruk frå ein annan hevdspretendent.....	166
9.7	Konkurrerende bruk frå ein bruksrettshavar	167
9.8	Konkurrerende bruk eller felles bruk?	167
10	Kontinuerleg bruk	170
10.1	Bruk i hevdstid «i samanheng».....	170
10.2	Tilhøvet til hevdslova § 3	171
10.3	Tilhøvet til hevdslova § 6 andre ledd.....	172
10.4	Suspensjon av hevdstida?.....	172
11	Hevdstid	173
11.1	Friststart og fristavbrot.....	173
11.2	Ei minstetid på 10 eller 20 år	173
11.3	Ein mogleg tilleggsperiode på 2 år	175
11.4	Når på dagen er hevdserverv fullført?	176
11.5	Visse ulovfesta stiftingsgrunnlag gjer i realiteten unntak frå hevdstida.....	176
12	Rettsverknader	177
12.1	Erverv av rett i samsvar med bruken.....	177
12.2	Eigedomsrett eller bruksrett?	178
12.3	Rettsvern.....	180
12.3.1	Problemstilling	180
12.3.2	Fast eigedom	180
12.3.3	Realregistrert lausøyre.....	184
12.3.4	Vanleg lausøyre og verdipapir	185
12.3.5	Sjølvstendig rettsvernhevd	186
12.4	Odelrett	190
12.5	Konsesjonar og andre offentlegrettslege løyve?	190
12.6	Skadebot- eller vederlagskrav mot hevdaren etter fullført hevd.....	191
12.7	Skadebot- eller vederlagskrav der hevdaren avstår frå fullført hevd.....	192
12.7.1	Krav mot eigaren.....	192
12.7.2	Krav mot tredjepersonar.....	192

12.8	Skadebot- eller vederlagskrav etter ikkje fullført hevd	193
12.8.1	Skadebotkrav mot hevdaren	193
12.8.2	Vederlagskrav mot hevdaren	194
12.8.3	Skadebotkrav mot eigaren	196
12.8.4	Vederlagskrav mot eigaren	197
§ 3.		198
13	Suksesjon på hevdarsida	198
13.1	Hevdaren kan nytte seg av hevdstida til tidlegare hevdarar.	198
13.2	Kravet til «lovleg» overgang	199
13.3	Kravet om innehaving «i samanheng»	202
§ 4.		203
14	Allmenne spørsmål om god tru ved hevdserverv	203
14.1	Historikk og grunngjeving. God tru og aktsam god tru	203
14.2	Emnet for vurderinga av god tru	206
14.3	Tvilsrisikoen.....	211
14.4	Tidspunktet for den gode trua	213
14.4.1	Heile hevdstida	213
14.4.2	Hevdaren treng ikkje vera i god tru på tidspunktet <i>bruken</i> tok til.....	214
14.4.3	Manglande god tru før hevdsperioden.....	215
14.4.4	Manglande god tru etter hevdsperioden?	216
14.5	Kan rettsvillfaring gje grunnlag for hevd?.....	216
14.6	Imaginær manglande god tru. Kan ein hevde når den manglande gode trua botnar i eit feilaktig grunnlag?	219
14.7	Relevans. Er hevdaren i god tru når han ikkje kjenner eller burde kjenne relevansen av kunnskapen sin?	220
14.8	Årsakssamanheng. Er det eit krav om at undersøkingane burde gjeve kunnskap om dei rette omstenda?	221
14.9	Særleg om god tru i saker om interne rettshøve i reindrifta	222
15	Kva skal til for å vera i aktsam god tru?	225
15.1	Ei konkret heilskapsvurdering av aktsemda.....	225
15.2	Subjektive moment.....	226
15.3	Ulike former for villfaring.....	228
15.3.1	Faktisk villfaring	228
15.3.2	Rettsvillfaring	228
15.3.3	Feiltolking av stiftingsgrunnlaget	230
15.4	Ytre omstende.....	231
15.4.1	Geografi, topografi og installasjonar	231
15.4.2	Særleg om gjerde.....	232
15.4.3	Allmenne oppfatningar	235

15.5	Framferda til den rette eigaren. Passivitet	236
15.6	Undersøkingar	239
15.6.1	Det må vera ein grunn til å undersøkje	239
15.6.2	Særleg om undersøking av dokument.....	243
15.6.3	Hevdaren har undersøkt og kome til at alt er i orden.....	246
16	Kven må vera i god tru?	247
16.1	Oversikt over hovudproblemstillingar.....	247
16.2	Kven må vera i god tru der hevdaren er ein juridisk person?	248
16.2.1	Problemstilling og rettsleg utgangspunkt	248
16.2.2	Aksjeselskap, ansvarlege selskap, foreiningar og stiftingar	249
16.2.3	Konkursbu	250
16.2.4	Gjeldsforhandlingsbu og rekonstruksjonsbu	252
16.2.5	Dødsbu	252
16.2.6	Stat og kommune	254
16.3	Kan ein krevja god tru hjå andre enn hevdaren? Identifikasjon med hjelparar «som styrer med tingen»	257
16.3.1	Problemstilling og rettsleg utgangspunkt	257
16.3.2	Fullmektigar.....	259
16.3.3	Tilknytte som utfører faktiske handlingar	259
16.3.4	Verje og statsforvaltar	260
16.3.5	Familie.....	261
16.3.6	Sameigarar	262
16.3.7	Tilsette og oppdragstakarar	262
16.4	Må hevdaren identifiserast med ein tidlegare partstilknytt som ikkje er i god tru?	262
16.5	Kan ein umyndig hevdar som sjølv ikkje er i god tru, reknast for å vera i god tru fordi ein partstilknytt er i god tru?	263
§ 5.		265
17	Ingen særleg heimel frå før	265
17.1	Verkeområde	265
17.2	Rettsoverskridinga må vera av eit slikt slag og av eit slikt omfang at ho gjev den rette eigaren grunn til å gripe inn.....	267
17.3	Nærare om grunnlaget for differansevurderinga	269
17.3.1	Tolking av stiftingsgrunnlaget.....	269
17.3.2	Eigedsrett og sameigerett.....	271

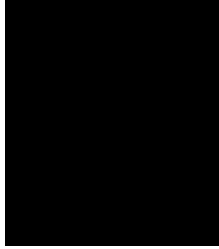
17.3.3	Bruksrett	273
17.3.4	Særleg om arv av bruksrett	278
17.3.5	Allmenningsrett	279
17.3.6	Allmenningsliknande rett	282
17.3.7	Reinbeiterett	283
17.3.8	Allemannsrett	284
17.3.9	Særleg om jakt, fangst og fiske i eldre tider	287
17.4	Særleg om tolt bruk (godviljesbruk)	288
17.4.1	Tolt bruk avskjer hevd	288
17.4.2	Er tolt bruk ei provvurdering eller ei breiare rettsleg vurdering?	291
17.4.3	Nokre praktiske typetilfelle	295
17.4.4	Kan tolt bruk festne seg til ein rett?	302
§ 6.		309
18	Fristavbrot	309
18.1	Alle vilkåra for hevd må vera oppfylte i heile hevdsperioden	309
18.2	Hevdslova § 6 fyrste ledd	309
18.3	Hevdslova § 6 andre ledd	312
18.3.1	Føremålet med regelen	312
18.3.2	Verkeområde	313
18.3.3	Vilkåret «misser tingen»	314
18.3.4	Korleis avbryte toårsfristen	315
18.3.5	Verknader	316
18.4	Hevdslova § 6 tredje ledd	316
BRUKSHEVD		319
§ 7.		320
19	Hevd av bruksrett etter hevdslova § 7	320
19.1	Verkeområde	320
19.2	Krava til rådvelde	321
19.2.1	Utgangspunktet. Tilstrekkeleg bruk eller innehaving	321
19.2.2	Eit krav om eksklusiv bruk?	323
19.2.3	Bruk i samanhengande hevdstid. Kontinuitet	324
19.3	Suksesjon på hevdarsida	326
19.4	God tru	327
19.5	Ingen særleg heimel frå før	327
19.6	Fristavbrot	327

19.7	Rettsverknader	329
19.7.1	Generelt	329
19.7.2	Utgangspunktet for fastlegginga av innhaldet – hevdsbruken	330
19.7.3	Hjelpekriterium for fastlegginga av innhaldet – det same innhaldet som rettar til liknande bruk ..	332
19.7.4	Tilhøvet til servituttlova §§ 2 og 3	333
§ 8.		336
20	Hevd av bruksrett etter hevdslova § 8 fyrste ledd	336
20.1	Bakgrunn. Snikhevdlova 1874 §§ 1 og 2	336
20.2	Verkeområde	340
20.2.1	Hevdslova § 8 fyrste ledd gjeld «rett over framand eigedom», men <i>ikkje</i> for totale bruksrettar	340
20.2.2	Hevdslova § 8 fyrste ledd gjeld også for lausøyre ...	340
20.2.3	Tilhøvet til hevdslova § 7 og kravet til bruk	341
20.2.4	Tilhøvet til hevdslova § 8 andre ledd	343
20.2.5	Tilhøvet til hevdslova §§ 9, 10, 10 a og 10 b	344
20.3	Bruken må vise seg av ei fast tilstelling	344
20.3.1	Ei tilstelling som er nødvendig for hevdsbruken	344
20.3.2	Skiljet mellom eksisterande og nye tilstellingar	347
20.3.3	Kan spor eller ein sti vera ei tilstelling?	349
20.3.4	Krav til <i>korleis</i> tilstellinga viser seg?	350
20.4	Kravet til «fast» tilstelling – tidsperspektivet	351
20.5	Unntaka i hevdslova § 8 fyrste ledd andre punktum	355
20.5.1	Nødvendig veg	355
20.5.2	Nødvendig opplagsplass	359
20.6	Rettsverknader	360
21	Hevd av bruksrett etter hevdslova § 8 andre ledd	361
21.1	Tilhøvet til hevdslova § 7	361
21.2	Kven kan hevde?	361
21.2.1	Folket i ein vid krins	361
21.2.2	Kven kan reise søksmål etter hevdslova § 8 andre ledd?	362
21.3	Krava til rådvelde	363
21.3.1	Modifikasjonar i krava til bruksintensitet og eksklusiv bruk	363
21.3.2	Tilhøvet til hevdslova § 8 fyrste ledd – er hevdstida 50 år enten bruken viser seg ved «ei fast tilstelling» eller <i>ikkje</i> ?	364

21.4	Suksesjon på hevdarsida.....	365
21.5	God tru.....	365
21.5.1	Kven må vera i god tru?	365
21.5.2	Strengare eller lempelegare vurdering av aktsam god tru?	367
21.6	Ingen særleg heimel frå før	367
21.7	Fristavbrot.....	368
21.8	Rettsverknader	368
21.8.1	Særrett eller allemannsrett?.....	368
21.8.2	Kven er rettshavar?.....	370
MOTHEVD OG FRIHEVD		373
§ 9.....		374
22	Mothevd etter hevdslova § 9	374
22.1	Sjølvstendig og avleidd mothevd.....	374
22.2	Kva slags rettar kan mothevdast?.....	375
22.2.1	Totale bruksrettar og positive servituttar	375
22.2.2	Negative servituttar	376
22.2.3	Panterettar	377
22.2.4	Grunntyngsler	377
22.2.5	Allmenningsrettar	377
22.2.6	Allemannsrettar.....	377
22.2.7	Løysingsrettar?.....	377
22.2.8	Unntak i særlover	378
22.3	Krava til rådvelde	378
22.3.1	Faktisk bruk.....	378
22.3.2	Særreglane i hevdslova § 9 andre ledd	380
22.3.3	10, 20 eller 50 års hevdstid	381
22.4	Suksesjon på hevdarsida.....	383
22.5	God tru.....	383
22.6	Ingen særleg heimel frå før	383
22.7	Fristavbrot.....	384
22.8	Rettsverknader	385
§ 10.....		387
23	Frihevd etter hevdslova § 10.....	387
23.1	Rettstap ved ikkje-bruk.....	387
23.1.1	Ikkje ein rein passivitetsregel	387
23.1.2	Sjølvstendig og avleidd frihevd	388
23.1.3	Kan innehavaren – eller hevdaren – av ein total bruksrett frihevde?	389

23.2	Kva slags rettar kan frihevdast?	389
23.2.1	Totale bruksrettar og positive servituttar	389
23.2.2	Negative servituttar?	389
23.2.3	Panterettar	390
23.2.4	Grunntyngsler	390
23.2.5	Allmenningsrettar	391
23.2.6	Allemannsrettar	392
23.2.7	Løysingsrettar?	392
23.2.8	Unntak i særlover	393
23.3	Det negative kravet til rådvelde	393
23.3.1	Unytta i full hevdstid	393
23.3.2	Unntaket for rettsleg hindring	397
23.3.3	Årsakssamanheng mellom rettsleg hindring og unytta rett	399
23.4	Suksesjon på hevdarsida	400
23.5	God tru	400
23.6	Ingen særleg heimel frå før	402
23.7	Fristavbrot. Tilhøvet til «unytta»-vilkåret	402
23.8	Rettsverknader	403
§ 10 a.		404
24	Frihevd av underpant etter hevdslova § 10 a	404
24.1	Verkeområde. Historikk	404
24.2	Tilhøvet mellom hevdslova § 10 a fyrste og andre ledd – når er eit underpant tinglyst?	406
24.3	Vilkår for frihevd av utinglyst underpant – hevdslova § 10 a fyrste ledd	408
24.4	Vilkår for frihevd av tinglyst underpant – hevdslova § 10 a andre ledd	409
24.5	Rettsverknader	411
§ 10 b.		412
25	Frihevd av underpant ved grensehevd etter hevdslova § 10 b	412
25.1	Verkeområde	412
25.2	Vilkår	413
25.3	Rettsverknader	414
§ 11.		415
26	Hevdslova §§ 2 til 6 gjeld så langt dei høver ved mothevd og frihevd	415

IKRAFTSETJING	417
§ 12.	418
27 Ikraftsetjing og overgangsreglar	418
27.1 Innleiing.....	418
27.2 Ikraftsetjing. Hevdslova § 12 fyrste ledd	419
27.2.1 Hevdslova vart sett i kraft 1. januar 1967	419
27.2.2 Lovendringar i kraft i 1979, 1981, 1999 og 2002	419
27.3 Oppheving av eldre reglar. Hevdslova § 12 andre ledd	420
27.4 Overgangsreglane frå 1966. Hevdslova § 12 tredje ledd	420
27.4.1 Innleiing.....	420
27.4.2 Fullført hevd	421
27.4.3 Ikkje fullført hevd	421
27.4.4 Tilhøvet mellom hevdslova § 6 andre ledd og hevdslova § 12 tredje ledd	424
Vedlegg	425
Kong Christian Den Femtis Norske Lov 15. april 1687 [utdrag]	426
Lov angaaende visse Brugsrettigheder over fremmed Eiendom 23. mai 1874.....	428
UNIDROIT Convention on Stolen or Illegally Exported Cultural Objects, (Rome, 24 June 1995)	429
Avkortingar	453
Litteratur	460
Lover, forskrifter, konvensjonar	472
Rettspraksis	484

Kva lova gjeld

Kva lova gjeld.

§ 1.

Etter denne lova kan det vinnast hevd på eigedomsrett eller bruksrett til ting.

Med ting er meint fast eigedom, lausøyre og rettsgilde verdepapir. Med verdepapir er meint omsetningsgjeldsbrev og dermed likestilte dokument og omsetningspapir som representerer retten til ein part i eit selskap.

Likt med bruksrett er rekna handpantrett.

Det kan ikkje vinnast hevd til lausøyre som har arkeologisk, forhistorisk, historisk, litterær, kunstnarisk eller vitenskapleg verdi, og som er teke frå nokon

- a) ved tjuveri, brukstjuveri, ran eller anna vald eller trugsmål om vald, eller
- b) ved at lausøyret er ulovleg utgrave, eller halde attende ulovleg i samband med ei lovleg utgraving.

Det kan heller ikkje vinnast hevd til lausøyre som vert omfatta av lov om godtroerverv av løssøre 2. juni 1978 nr. 37 § 2 nr. 2.

I avtale med framand stat kan det gjerast unntak frå føresegnene i lova her.

1 Hevd og hevdslova

1.1 Omgrepsbruk og språkbruk

Det rettslege omgrepet «hevd» er ikkje forklart i hevdslova. Ein kan rett nok lesa ut av ordlyden i hevdslova § 1 at hevd er noko som kan «vinnast» – utan at ein kjem særleg lenger med det. Førearbeida gjev denne definisjonen – eller karakteristikken – av «hevd»:

«Eit langvarig faktisk rådvaldshøve fører i somme tilfelle til ein ny eller sterke rett i framtida. I slike tilfelle seier ein vanleg at retten har grunnlag i hevd. Hevd er såleis ein særleg rettsvinnings- eller rettsstyrkingsmåte.»¹

¹ Rådsegn 6 (1961) s. 5.

Tidlegare hadde uttrykket «hevd» gjerne den same rettslege tydinga som «innehaving» – «besittelse» – sjå døme i Norske Lov 5-3-28, 5-7-13 og kapittel 5-5, med unntak i 5-5-4.

Også i dag kan uttrykket vera tvitydig, men i juridisk samanheng er uttrykket «hevd» i hovudsak avgrensa til å gjelde dei tilfella der eit rettssubjekt *vinn ny rett* ved å bruke ein eigedom eller ting i god tru over lang tid. Samstundes kan ein også i rettsleg samanheng seia at hevd kan vera *prov* for *eksisterande* rett, sjå avsnitt 1.2 og 2.1.

Reglane om odelshevd, jf. odelslova §§ 1 og 7, gjev «hevdaren» odelsrett når han har vore eigar av odlingsjord i 20 år. Dette gjeld også der eigaren ikkje har annan heimel til eigedomen enn eigedomshevd, jf. § 7 tredje ledd, sjå avsnitt 12.4.

Det finst særleg *ei* anna rettsleg tyding av uttrykket «hevd» – både i rettsleg samanheng og ikkje minst i allmennspråket – nemleg plikta til å halde noko godt ved like eller i god stand. Ein gravfestar har plikt til å halde grava i hevd, jf. gravplasslova § 15 fyrste ledd andre punktum. Dersom festaren forsømer vedlikehaldet av grava, kan styresmaktene nekte fornying av festet, sjå gravplasslova § 14 tredje ledd andre punktum. Jordlova § 8 fyrste ledd slår fast at all dyrka jord som kan gje grunnlag for lønsam drift, skal drivast. Ved avgjerd av søknad om fritak for driveplikta, skal departementet mellom anna leggje vekt på «kor viktig det er å halde jordbruksarealet i hevd», jf. jordlova § 8 a andre ledd. I denne tydinga er uttrykket «hevd» knytt til ei grunnleggjande språkleg førestilling om å verne om eller å ta vare på noko. Der den typiske rettslege hevda går ut på å stifte ein ny tilstand, går den typiske allmennspråklege hevda ut på å føre ein gamal tilstand vidare.

Sjølve ordet «hevd» heng direkte saman med verbet *å ha(va)* – norrønt *hafa*. Orda er laga av same rot, og «hevd» både i den rettslege og kvardagslege tydinga har ein semantikk som gjer koplinga til *å ha* tydeleg.

1.2 Funksjonen til hevdsreglane

Hevd er ein av fleire måtar rettar kan stiftast eller overførast på.² Det er vanleg å skilja mellom *originære* erverv (mellom anna okkupasjon), *derivative* (avleidde) erverv og *ekstinktive* (utslettande) erverv.³ Reglane i hevdslova høyrer i hovud-

2 Med «tingleg» rett meiner eg ikkje meir enn den tradisjonelle nemninga for ein rett til eller i ein ting, når retten har vern overfor alle. I nyare teori har ein som kjent gått bort frå eit absolutt skilje mellom tinglege og obligatoriske rettar. Sjå avsnitt 2.7.2, 5.3 og 6.5.7.

3 Falkanger & Falkanger: *Tingsrett* s. 59–65.

sak under den tredje kategorien, men i dei tilfella som er regulerte i hevdslova § 3, sjå kapittel 13, kan ein vel seia at hevd også har eit derivativt preg.

Hevd etter hevdslova er fyrst og fremst ein stiftings- og opphøyrsgrunn for tinglege rettar. Det same er frihevd og mothevd. Ein kan skilja mellom sjølvstendig hevd og utfyllande hevd. Ved sjølvstendig hevd er hevd det einaste grunnlaget for retten. Ved utfyllande hevd blir eit mangelfullt eller ugyldig grunnlag for retten reparert, til dømes der tingen er kjøpt frå ein tjuv.

Sjølv om funksjonen til hevdsinstituttet som vern for eksisterande rettar vart tona ned med vedtakinga av hevdslova, er det vanleg å seia at hevd også kan vera *prov* for eksisterande rett. Sidan opphavet til ein rett eller ein bruk kan liggje langt – gjerne svært langt – attende i tid, kan det gjerne vera vanskeleg å føre prov for retten. Dokument finst ikkje, og den munnlege tradisjonen er ikkje alltid å stole på. I slike tilfelle vil hevdsreglane kunne koma i staden for ei ordinær provvurdering knytt til stiftinga og omfanget av retten. På denne måten kan ein seia at hevd i røynda også fell inn under dei to fyrste ervervskategoriane. Sjå nærare avsnitt 2.1.

Endeleg må det nemnast at hevdsbruk mellom anna kan gje *rettsvern* og *odelsrett*. Nærare om desse og andre rettsverknader av hevd, sjå kapittel 12.

1.3 Litt historikk

Opphavet til hevdsreglane er ikkje norsk, men tysk-romersk og dansk. Førarbeida frå Sivillovbokutvalet inneheld følgjande merknader om «gammal rett»:

«Dei gammalnorske lovbøkene hadde ikkje allmenne hevdsreglar. I Gulatingslova er ei særføresegn om hevd på seter eller marketeig: Den vann rett som hadde hatt setra eller teigen i 20 år eller lenger, uklandra og uskipla (kap. 86). I Frostatingslova var ein regel om hevd på rett til veg eller landingsstad på framand grunn etter 10 års bruk (XIII 10) og ein særregel som hadde kome inn frå kanonisk rett, om at kyrkja kunne hevda til eigedom etter 30 år (XIV 3). I Magnus Lagabøtes bylov kom inn ei særføresegn om hevd på eigedsrett til husgrunn når huset stod i 20 år utan klander (VI 6). Dessutan har lovbøkene mange føreseigner om at ymse slag tilhøve skal vera såleis som dei har vore frå gammalt, frå Olav heilages dagar eller frå alders tid. Dei hadde og føreseigner om odelshemd, og slik hevd gav truleg både odelrett og full eigedsrett til jord. Det ser ut til at dette var den einaste hevds måten for slik eigedom. Dei allmenne hevdsreglane høyrer ikkje til den gamle heimlege retten hjå oss. Norske Lov 5-5-3 og 4 har kjelda si i Danske Lov (5-5-1 og 2) som har si kjelde i Københavnske resess frå 1547 og Koldingske resess frå

1558. Reglane er opphavelig henta frå tysk-romersk rett. I Norske Lov var det sams reglar om odels- og eigedomshevd på jord, og desse reglane stod ved lag til odelslova 26. juni 1821.»⁴

Hevdsreglane er innførte under påverknad frå den katolske kyrkjeretten. Dei fyrste spora av det kanoniske hevdsinstituttet finn me i Jyske Lov 1241 1-44 – som sette ein regel om eigedomshevd på 30 år for kyrkja og 40 år mot kyrkja. Regelen om 40 års eigedomshevd kom til å gjelde mellom private partar og etter kvart allment for heile landet. Regelen vart modifisert i Københavnske resess 1547 artikkel 26 – som generelt sette hevdstida for eigedomshevd til 20 år. Regelen vart ført vidare i Koldingske resess 1558 artikkel 50 – som igjen vart vidareført i Danske Lov 1683 5-5-1. Tillegget om bruksrettshevd kom i Danske Lov 1683 5-5-2. I utgangspunktet svarar desse to reglane til Norske Lov 5-5-3 og 5-5-4. Det er i alle fall sikkert at hevdsreglane, slik dei er i norsk rett i dag, meir er eit resultat av romersk, kanonisk og seinare dansk rett, enn eldre norsk rett.⁵

1.4 Rettskjeldene

1.4.1 Hevdslova og lovførearbeida

Hevdslova frå 1966 kodifiserer eldre rett og er tufta på Norske Lov, snikhevdlova 1874 – og rikeleg med rettspraksis. Lova er føredømeleg kort og poengtert. Hevdslova er ikkje berre kodifiserande, ho fyller også to andre funksjonar: avklaring av tvilsame spørsmål og positive endringar i gjeldande rett. Dei medvetne endringane gjekk stort sett ut på å utvide området for hevdsreglane. Reglane gjeld fleire formuesgode enn tidlegare. I tillegg vart hevdstida korta ned i visse tilfelle. Men dei grunnleggjande prinsippa vart ikkje rørte ved. Justiskomiteen framheva vinninga med at lova ikkje berre samlar reglane om hevd «som finnst i skrivi lov, men og dei som har heimel i sedvane og rettspraksis», og at desse får ein «einfeld, klår og fyndig segjemåte».⁶

4 Rådsegn 6 (1961) s. 5.

5 Rådsegn 6 (1961) s. 29, Robberstad i heidersskrift til Lid s. 193, jf. Robberstad: *Retts saga I* s. 79–81, Meinich Olsen: *Norsk almenningrett* s. 187–188, Sunde: *Speculum legale* s. 101–102 og Eriksen: *Alders tids bruk* s. 55–59. Sjå også Bjerkvik: *Hevd i Gulatingslova?* Som mellom anna drøftar om Gulatingslova inneheldt reglar om hevd som ikkje direkte gjaldt kyrkja, om romarrettsleg hevd og tilhøvet til Gulatingslova, og om hevdsreglar i andre rettsbøker frå mellomalderen.

6 Innst. O. I (1966–1967) s. 2. Jf. også Stavang i Ot.forh. (1966–1967) s. 15–16, jf. Rådsegn 6 (1961) s. 18–23.

Rettspraksis

Høgsterett og Høgsteretts kjæremålsutval/ankeutval

Høgsterettsdom 9. september 1831 Stalsberggodset.....	24.2
Rt-1844-273 Ihlsvigen.....	14.1
Rt-1849-513 Ranneklev.....	20.1
Rt-1849-646 Harstad.....	20.1
Rt-1853-747 Høibro sag.....	14.2
Rt-1860-1 Nevjen.....	8.2.4
Rt-1860-243 Søndre Oulie.....	14.1
Rt-1873-463 Myhren.....	14.1, 15.6.2
Rt-1873-557 Nedre Aamodt.....	10.1, 20.1
Rt-1875-108 Vaattenæskrogen.....	14.5, 15.2, 15.4.3, 174.3
Rt-1875-560 Kjøbmandsskjær.....	2.3.2, 21.1
Rt-1880-237 Malerstuen.....	20.1
Rt-1881-407 Valstad.....	2.3.2, 21.1
Rt-1883-138 Knarrevigen.....	20.3.1
Rt-1887-655 Ougsæteren.....	14.5
Rt-1889-642 Sauarelva.....	17.3.8
Rt-1890-593 Ramsmoen.....	19.2.1, 19.2.3
Rt-1891-409 Djupsjøen.....	174.1
Rt-1891-489 Næs skog.....	20.1
Rt-1892-273 Nedre Vang.....	20.1
Rt-1892-282 Rønnerud.....	20.1
Rt-1893-481 Sjøbua i Kristiania.....	2.4.1
Rt-1896-575 Bjørkkjølen.....	17.3.9, 174.3
Rt-1897-17 Dybendalen.....	15.6.2, 22.5, 23.5
Rt-1897-375 Fagerheim.....	174.3
Rt-1900-147 Arealplan I.....	24.5
Rt-1900-438 Saasætskogen.....	14.3
Rt-1902-420 Henaen.....	14.5, 20.3.1, 20.3.4
Rt-1902-641 Arendalsgaten.....	2.4.1
Rt-1903-8 Digernæs.....	17.3.3
Rt-1903-244 Eckersbergsgaten.....	20.4
Rt-1903-417 Arealplan II.....	24.5
Rt-1903-504 Nedre Haugen.....	14.2, 174.3, 21.1
Rt-1905-53 Heddalsvatnet.....	24.4
Rt-1905-97 Buruld.....	20.1
Rt-1905-235 Stranden.....	2.4.1
Rt-1907-149 Alvimhaugen.....	14.3
Rt-1908-492 Fogedplats.....	14.5, 15.2

Rt-1909-189 Korsehaugen	5.2
Rt-1909-369 Øystre Slidre	24.3
Rt-1910-200 Kristinegaard	2.3.2, 21.1, 21.2.2
Rt-1911-465 Vojasæteren	17.3.5
Rt-1911-904 Tunhovdgdane	20.3.1
Rt-1912-433 Bolstadfjorden	24.4
Rt-1912-570 Garderdalen	20.3.1
Rt-1913-646 Nygaardsgate	24.1
Rt-1913-887 Randsfjorden	24.4
Rt-1914-343 Ankerløkken	8.4.2
Rt-1915-480 Nylænde	2.3.2, 21.1
Rt-1916-798 Øvre Styren	17.3.5
Rt-1916-1249 Hardangervidda	3.2.1, 4.1, 9.8, 14.2, 17.2, 17.3.5
Rt-1917-4 Gjendemsvorpen	20.2.3, 20.4
Rt-1917-73 Breistølen	14.3
Rt-1917-97 Smørhullet	20.2.3, 20.3.1
Rt-1917-111 Ekne	17.3.5
Rt-1917-273 Breistølen	14.1, 14.8, 15.6.1, 15.6.2
Rt-1917-708 Øvre Numedal	3.2.1, 4.1, 17.3.5
Rt-1917-718 Ose-Finse	3.2.1, 4.1, 17.3.5
Rt-1917-848 Haslerudvolden	17.3.5
Rt-1918-449 Foyns legat	21.2.2
Rt-1918-454 Veikvatnet	24.3
Rt-1918-515 Skadsdammen	15.6.2
Rt-1918-II-32 Veivannet	17.3.5
Rt-1919-852 Sørlihagen	17.4.2, 17.4.3
Rt-1921-77 Hirisjøen	2.3.2
Rt-1922-202 Jellum	2.1.3
Rt-1923-670 Bjørnerødvannet	20.5.2
Rt-1923-784 Kaustic soda	14.7
Rt-1923-793 Fuldølmoen	24.1
Rt-1924-1039 Eggebogen	15.6.1
Rt-1925-738 Espedalen	15.4.3, 15.5
Rt-1927-805 Pigeborg	8.3.4, 14.4.3, 17.3.5
Rt-1928-295 Smådalen	14.4.3, 23.2.5
Rt-1929-560 Rostad	17.4.1
Rt-1930-1233 Klevberghullet	17.4.1, 17.4.2, 17.4.3
Rt-1931-1048 Nyhagen	2.1.3
Rt-1932-693 Askobekken	14.2, 17.4.3
Rt-1933-511 Jan Mayen	2.1.1
Rt-1934-233 Leirsund stasjon	2.4.1, 19.2.3
Rt-1934-305 Nøsteboder	17.3.8
Rt-1934-1071 Ustevatn	24.4
Rt-1935-838 Jølstravatnet	24.4, 12.8.1
Rt-1935-944 Langesundsffjorden	24.4
Rt-1936-923 Sandvikbukta	24.4, 12.8.1
Rt-1937-158 Follafoss	24.3

Rt-1937-201 Aannerud	5.2
Rt-1937-465 Glimt	12.3.2
Rt-1938-790 Modums-Holleia	4.1, 14.8, 15.5, 16.2.2, 23.1.1, 23.5
Rt-1938-889 Bergsjø	2.3.3
Rt-1939-603 Trommestad	2.4.3
Rt-1940-407 Hoås	2.4.3
Rt-1948-533 Hardangervidda II	4.1
Rt-1949-444 Langråk	4.2.3
Rt-1949-818 Kutrøa	2.3.3, 17.2, 17.3.5, 21.5.1
Rt-1951-43 Eidfjord	2.4.4
Rt-1951-135 Natland	14.4.2
Rt-1951-217 Solberg	2.3.3, 17.4.3, 20.5.1
Rt-1951-417 Tyn og Bygdin	2.4.4
Rt-1952-282 Roktdal	17.4.2, 17.4.3
Rt-1952-694 Reieveien	2.3.2, 21.1
Rt-1952-769 Sylen	4.2.1, 4.2.3
Rt-1952-1007 Dypelv	4.1, 15.2, 15.6.1, 15.6.2, 16.3.1
Rt-1953-1345 Fampenseter	17.2, 17.3.5
Rt-1953-1360 Arealplan III	2.4.5
Rt-1953-1435 Langøya	2.3.2, 2.3.3, 17.4.3, 21.1
Rt-1954-1025 Voldsdalsvågen	6.5.7, 9.2
Rt-1954-1089 Vingelen	2.3.3, 21.5.1
Rt-1955-269 Kviknes østfjell	2.3.3, 21.5.1
Rt-1955-304 Hetleviken	2.1.4, 15.5
Rt-1955-804 Kongsvinger hjelpéfengsel	4.2.1, 16.2.6
Rt-1956-271 Sagefossen	23.5
Rt-1956-1085 Hessdalen	4.2.3
Rt-1957-350 Lestestad	17.4.1, 17.4.3
Rt-1957-920 Brenna skog	6.6.2
Rt-1958-758 Leangen	17.2, 20.3.2
Rt-1958-785 Krossen	4.2.1
Rt-1959-388 Folldal	17.3.5
Rt-1959-912 Grøtthammeren	4.2.3, 12.8.1, 13.3, 14.1, 20.3.3
Rt-1959-1198 Askøy	2.1.1
Rt-1959-1321 Fluberg	2.4.4
Rt-1960-71 Grønlandsleiret 39	16.2.2
Rt-1960-469 Farriselven	2.3.3, 17.4.3
Rt-1960-810 Fjellvann	4.1, 4.2.1, 8.3.5, 14.2, 17.3.6, 17.4.1, 20.4
Rt-1961-507 Brekken	2.1.4, 4.1, 4.2.3, 8.2.1, 9.4, 14.2, 17.4.1, 17.4.3
Rt-1961-1163 Dale skog	2.1.3, 2.4.3
Rt-1961-1237 Vestskogen	2.4.4, 17.3.3, 17.4.3
Rt-1962-162 Mylla	15.4.1
Rt-1962-304 Nord-Rana almenning	8.2.3, 15.5, 18.2
Rt-1963-370 Lågen	2.4.1, 2.4.3, 2.4.4, 14.2, 17.4.1, 17.4.3, 17.4.4, 19.7.2
Rt-1963-755 Larsgård	9.4
Rt-1963-1263 Vinstra	2.4.3, 6.1, 12.1
Rt-1964-261 Richard Kaarbøsgate	8.2.1, 9.2

Rt-1964-691 Nordre Hellebust	12.2
Rt-1965-544 Stordal	14.2, 17.3.8, 17.3.9, 17.4.1, 17.4.3
Rt-1965-1330 Høyenes øvre	8.2.3, 8.4.3, 9.3, 17.3.2
Rt-1966-1044 Hillevåg	11.1, 16.3.4
Rt-1967-101 Kjørrisdalen	8.1, 8.2.1, 8.2.3, 8.3.3, 8.4.2, 15.4.1, 15.4.3, 15.5
Rt-1967-203 Ognnesanden	4.2.1, 8.2.3, 14.8, 15.4.1
Rt-1967-313 Melåheia	2.1.3
Rt-1967-803 Dalbusjø	2.1.3
Rt-1967-1479 Grungevatn	2.4.4
Rt-1968-1202 Kvannegrø	2.1.3, 2.1.4, kap. 7, 8.1, 8.2.3, 9.3, 17.3.2
Rt-1969-1000 Kleivenes	23.1.2
Rt-1970-1 Finnsås	4.1, 4.2.1, 8.4.2, 16.2.6
Rt-1970-346 Ubåten U-76	2.1.2
Rt-1970-1398 Nipetjernet	8.1, 8.2.2, 8.2.3, 8.4.2, 9.1, 9.2, 14.1, 15.6.3
Rt-1971-171 Store Åkrevann	2.4.1, 2.4.3, 17.4.4
Rt-1971-967 Børkdalsfjellet	8.4.1, 8.4.2, 17.3.5
Rt-1971-1280 Grytkilan	15.5
Rt-1972-77 Sperillen	2.4.4
Rt-1972-643 Bottenvollen	2.4.3, 8.2.1, 8.2.3, 9.2, 11.1, 14.1, 15.6.1
Rt-1972-664 Nystøl-Eikrestøllien	2.1.3
Rt-1972-956 Bosen	15.5, 15.6.1
Rt-1973-221 Lundbebyggelsen	16.3.6
Rt-1973-332 Barskrind	9.3, 17.3.2
Rt-1973-598 Or	17.3.3
Rt-1974-468 Øye vestfjell	2.1.3
Rt-1974-582 Heslisetervollen	8.4.1
Rt-1975-508 Setertangen	8.4.2, 8.4.3
Rt-1975-522 Holastykket	2.4.3, 20.3.3
Rt-1975-690 Storhåen	15.5, 19.7.2, 19.7.4
Rt-1975-848 Lærdalsfjorden	19.7.4, 21.3.2
Rt-1976-138 Vestre Hagestrand	23.3.1
Rt-1976-708 Folgefonnhalvøya	3.2.2
Rt-1978-241 Hovsåsen	12.2
Rt-1978-915 Høvreslien sameige	2.3.3
Rt-1978-1564 Krekafossen	3.2.2
Rt-1979-492 Varfjell	15.2, 15.3.2
Rt-1979-1421 Kvam Fiskesameige	17.4.3, 17.4.4
Rt-1980-322 Botn	2.1.3
Rt-1981-265 Melum Nordre	12.4, 17.2
Rt-1981-858 Skurevassosen	3.1.2
Rt-1981-1215 Trollheimen	2.3.3, 12.8.2, 19.2.1, 20.1, 20.2.1, 20.3.1
Rt-1982-694 Fauskehaugen	8.2.1, 8.3.4, 15.3.3, 17.3.5
Rt-1982-1541 Svartishei	2.1.3
Rt-1983-532 Røros fjellstyre	21.2.2
Rt-1983-569 Vansjø	2.3.1, 2.3.3, 2.4.1, 2.4.3, 2.4.4, 17.4.2, 17.4.3, 17.4.4, 21.2.1, 21.3.1, 21.7, 21.8.1
Rt-1983-850 Indre Kalven	2.4.1
Rt-1985-62 Eidsvoll	2.5.2

Rt-1985-362 Nornes	21.3
Rt-1985-503 Janabu	2.7.2
Rt-1985-1128 Hessevågen	2.1.1
Rt-1986-583 Soknedal søndre	2.3.3, 4.2.3, 8.3.4, 17.3.3, 17.3.5, 17.3.6
Rt-1986-1122 Stormheim	21.3
Rt-1986-1210 Norske Fjellhus	2.2.3, 5.2, 12.6, 12.8.2, 17.4.4
Rt-1988-146 Åssameiet i Flesberg	15.3.3, 22.2.2
Rt-1988-377 Kautokeino	2.4.4
Rt-1988-503 Slettefjell	21.3
Rt-1990-476 Lenvik og Austervik	17.4.2, 17.4.3
Rt-1990-1113 Totenåsen	2.4.4
Rt-1991-154 Minilldalen	2.5.2
Rt-1991-352 Hopsdal	2.2.3
Rt-1991-1311 Beiarn-Skjerstad	2.4.3, 3.1.3
Rt-1992-352 Sigdal	2.4.1, 2.4.2, 11.5, 15.5, 17.4.4
Rt-1992-1711 Nye omstende I	3.2.3
Rt-1993-679 Høyfjellsutvikling	2.6.1, 16.2.2
Rt-1994-650 Ingfrida Nygaards dødsbo	16.2.5
Rt-1995-644 Balsfjord	2.4.4
Rt-1995-904 Gjensidigebygget	2.4.5
Rt-1996-918 Landkreditt	12.3.2
Rt-1996-1232 Tysfjord	2.1.3, 3.1.3
Rt-1996-1415 Borthen	14.3
Rt-1996-1457 Tokeneskilen	6.1
Rt-1998-251 Tellnes	2.1.1
Rt-1999-146 Sameiet Strøm Skog	4.1, 24.2
Rt-1999-251 Sameiet Øvre Bergsvingen 11	4.1
Rt-1999-425 Katnosa	2.1.3, 17.3.3
Rt-1999-1249 Frøsetøyen	3.1.2
Rt-2000-604 Øraker	2.4.2, 8.2.2, 8.2.3, 12.2, 14.4.1, 15.3.1, 15.4.2, 15.6.1
Rt-2000-1703 Sem Øvre	3.1.2
Rt-2000-2138 Nye omstende II	3.2.3
Rt-2001-213 Gran Almenning	2.5.2
Rt-2001-394 Lesethaugen	2.5.2
Rt-2001-769 Selbu	1.5.1, 2.3.1, 2.3.3, 18.3.2, 21.5.1
Rt-2001-1229 Svartskogen	1.5.1, 2.3.1, 2.3.2, 2.3.3, 3.1.3, 3.3.1, 4.1, 9.2, 9.8, 12.1, 12.2, 14.2, 15.2, 15.5, 15.6.2, 16.2.1, 18.2, 21.5.1, 21.5.2
Rt-2002-145 Bortelid	2.4.5
Rt-2002-310 Grensegang I	3.1.2
Rt-2002-778 Vindafjord	2.4.4
Rt-2004-883 Kolstad	2.4.5
Rt-2004-1985 Hyljelid	14.3
Rt-2005-1647 Vestre Slidre	12.3.2
Rt-2005-1729 Lillehammer	21.3
Rt-2007-102 Yxney	17.3.8
Rt-2008-362 Naturbetong	2.4.5
Rt-2009-203 Øyer	2.4.2, 17.3.5

Rt-2010-607 <i>Grensegang II</i>	3.1.2
Rt-2011-390 <i>Molø</i>	2.5.2
Rt-2011-1709 <i>Baldersgate</i>	6.6.2, 12.2, 12.8.2
Rt-2012-506 <i>Åslandseter</i>	2.7.2
Rt-2013-1158 <i>Stollsetra</i>	2.4.3
Rt-2013-1601 <i>Kjelstraumen</i>	14.5
Rt-2014-36 <i>Hovden</i>	17.3.8
Rt-2015-120 <i>Aadnevik</i>	2.1.4, 12.3.5, 17.4.3, 19.7.3, 19.7.4
Rt-2015-1157 <i>Fårøya</i>	2.4.2
Rt-2015-1495 <i>lešjávri</i>	6.6.4
HR-2009-382-U <i>Sameiet Bærø</i>	4.1
HR-2011-2214-U <i>Baldersgate</i>	12.2, 17.4.1
HR-2016-574-U <i>Grønnevik</i>	15.5, 15.6.2, 23.3.2, 23.5
HR-2016-2025-U <i>Skrautvål sameie</i>	4.1
HR-2016-2030-A <i>Stjernøya</i>	1.5.1, 1.5.3, 2.1.1, 2.3.1, 2.3.3, 3.1.3
HR-2017-33-A <i>Forusstranda</i>	12.3.5
HR-2017-959-A <i>Hyttene i Lillesand og Sigdal</i>	16.3.5
HR-2017-2064-A <i>Hytta i Tana</i>	2.4.2
HR-2018-456-P <i>Nesseby</i>	1.5.1, 1.5.3, 2.3.1, 2.3.2, 2.3.3, 3.1.3, 6.2.5
HR-2018-1265-A <i>Vik</i>	17.4.2
HR-2018-1906-A <i>Fredheim</i>	1.4.3, 2.1.3
HR-2019-231-A <i>Kamik</i>	18.2
HR-2019-500-U <i>Grensegang III</i>	3.1.2
HR-2019-2395-A <i>Reinbeitedistrikt 13</i>	1.5.2
HR-2020-2186-A <i>Stryken</i>	19.7.4
HR-2021-1030-U <i>Kråkesanden</i>	23.2.6
HR-2021-1442-A <i>Burevisor</i>	16.2.3, 16.3.1
HR-2021-1773-A <i>Hvaler</i>	1.6.5, 2.1.4, 12.3.5
HR-2021-2248-A <i>Aurstad Maskinutleige</i>	12.3.4, 19.7.1
HR-2022-956-A <i>Kjellerskogen</i>	21.2.2
HR-2022-993-A <i>Voss gondol</i>	2.1.1
HR-2022-1119-A <i>Trollvassbu</i>	2.4.2
HR-2023-847-A <i>Dr. Holms Hotel</i>	2.4.5, 22.2.2
HR-2023-1913-U <i>Grimstadholmen</i>	14.2
HR-2024-982-S <i>Karasjok</i>	1.5.1, 1.5.3, 2.3.1, 2.3.3, 2.4.3, 3.1.3, 3.2.2, 3.3.1, 4.1, 4.2.3, 8.3.5, 8.4.1, 8.4.2, 9.8, 17.3.6, 17.3.7, 21.2.2
HR-2025-1908-U <i>Karasjok II</i>	3.1.3

Lagmannsrettene

Rt-1948-639 (Frostating) <i>Stavilløkken</i>	14.5
Rt-1949-37 (Eidsivating) <i>Nordre bukt</i>	17.4.3, 19.2.3, 20.2.3, 20.3.1
Rt-1949-620 (Gulating) <i>Ekanger</i>	2.4.1
RG-1950-544 (Frostating) <i>Brandås</i>	15.4.3
RG-1953-747 (Eidsivating) <i>Eriksrudgårdene</i>	23.2.5
RG-1954-96 (Eidsivating) <i>Vakås</i>	17.3.8
RG-1956-109 (Hålogaland) <i>Stabburselva</i>	8.4.2, 17.3.9, 19.2.2, 19.7.2, 20.2.3
RG-1956-771 (Agder) <i>Kuholmsbukta</i>	4.1, 16.2.2, 19.7.2, 20.3.2, 20.5.2

RG-1959-586 (Hålogaland) <i>Håkonsgate</i>	174.1
RG-1963-377 (Eidsivating) <i>Owrensgate</i>	22.2.7, 23.2.7
RG-1965-39 (Gulating) <i>Årvollsåsen</i>	8.2.4, 23.3.1
RG-1968-68 (Gulating) <i>Vangsvatnet</i>	2.4.4
RG-1968-232 (Agder) <i>Søvann</i>	12.2
RG-1971-335 (Eidsivating) <i>Langenvannet</i>	17.3.3
RG-1974-338 (Gulating) <i>Øvre Strandgate</i>	2.1.1
RG-1976-84 (Eidsivating) <i>Nordre Huseby</i>	6.2.1, 17.3.1
RG-1976-693 (Eidsivating) <i>Klokkervollen</i>	8.2.3, 10.1
RG-1977-108 (Hålogaland) <i>Hallstensen</i>	3.1.2
RG-1978-1002 (Frostating) <i>Ankolm</i>	17.3.8, 21.8.1
RG-1979-257 (Eidsivating) <i>Abrahamsrud</i>	22.1
RG-1980-382 (Hålogaland) <i>Karhukostet</i>	3.1.4
RG-1980-401 (Eidsivating) <i>Ølsjøen</i>	23.1.2, 23.5
RG-1981-222 (Eidsivating) <i>Skaaret</i>	19.2.1
RG-1981-508 (Hålogaland) <i>Trekanten</i>	3.1.2
RG-1981-1017 (Eidsivating) <i>Vestre Stabekk</i>	17.3.8
RG-1990-264 (Hålogaland) <i>Neiden</i>	17.3.7
RG-1990-1246 (Eidsivating) <i>Uvdal Vestfjell</i>	2.4.3, 17.4.3
RG-1991-997 (Frostating) <i>Fremmerlid</i>	17.4.3
RG-1993-531 (Eidsivating) <i>Leikseterfjellet</i>	2.1.3
RG-1993-623 (Eidsivating) <i>Fjellinjen</i>	2.1.1
RG-1995-390 (Eidsivating) <i>Goplerud</i>	2.3.3, 2.4.4, 15.5, 17.4.3
RG-1995-912 (Agder) <i>Bandak-Norsjøkanalen</i>	17.4.1
RG-1996-557 (Agder) <i>Anvik</i>	17.4.3
RG-1997-883 (Gulating) <i>Yrkje laks</i>	5.2
RG-1998-1452 (Borgarting) <i>Sorteberg</i>	15.3.3, 15.6.2, 27.4.3
RG-1998-1506 (Gulating) <i>Veisegrund</i>	8.1, 15.3.2
RG-2001-82 (Frostating) <i>Reindriftshytte</i>	2.2.3, 2.4.2, 5.2, 12.8.3
RG-2002-608 (Borgarting) <i>Nylenna</i>	12.4
RG-2002-1546 (Frostating) <i>H-vinduet</i>	2.6.1, 12.8.4
RG-2004-1116 (Eidsivating) <i>Eriksrud</i>	8.2.4, 10.1, 11.1, 14.4.3, 16.2.5, 16.3.5, 17.4.1, 20.3.2
RG-2006-1442 (Eidsivating) <i>Rytterbakkvollen</i>	2.4.1
RG-2007-1649 (Borgarting) <i>Lillevann</i>	17.3.8
RG-2008-1601 (Borgarting) <i>Kyststien</i>	21.2.2
RG-2010-634 (Hålogaland) <i>Målselv</i>	17.4.1
RG-2010-1297 (Frostating) <i>Sørskaget II</i>	3.2.1
RG-2011-235 (Borgarting) <i>Blakstad sykehus</i>	15.5, 17.4.1, 17.4.3
RG-2011-562 (Agder) <i>Strandvollen</i>	17.4.3, 20.5.1
RG-2012-897 (Borgarting) <i>Killingen</i>	14.3, 4.1, 14.2, 14.3, 14.4.3, 17.4.1, 17.4.2, 19.2.1, 19.7.2, 20.1, 20.5.1, 27.4.3
LE-1985-99 <i>Villa Harmoni</i>	5.2
LE-1986-50 <i>Frydenbergveien</i>	23.2.7
LE-1986-192 <i>Oppsjøen</i>	8.2.2, 8.2.3, 8.3.4, 15.4.1, 15.5, 17.3.3, 17.3.5
LE-1986-451 <i>Tangensvingen</i>	8.1, 9.3, 15.3.3, 15.6.2, 17.3.2, 25.2
LE-1987-466 <i>Frisli</i>	15.5, 17.3.8, 20.3.3
LE-1987-649 <i>Fegata i Drammen</i>	15.6.2, 23.5

LE-1989-160 Lundesetra	2.4.1, 4.1, 8.2.1, 8.3.4, 17.2
LG-1991-1074 Frøyset	17.4.3
LE-1991-2206 Skålsætra	15.5
LF-1992-518 Nothengtomba	15.3.3
LH-1992-636 Nedre Amlie	8.2.1
LE-1992-778 Nersetra	17.3.1, 17.3.2
LG-1992-895 Roaldsøy	2.4.1
LE-1992-1152 Lore Søndre	17.4.1
LG-1992-1192 Myraskjenet	20.3.2, 20.3.3
LE-1992-1321 Håkensmoen	3.3.1, 9.1, 9.2
LH-1993-116 Kjækan	2.4.1, 2.7.2, 23.5
LE-1993-254 Øytjern	17.4.3
LG-1993-301 Håelva	2.1.4, 2.3.3, 3.3.1, 4.1, 14.2, 15.1, 15.6.3, 17.4.2, 17.4.3, 19.4, 19.7.4
LE-1993-767 Fonnåsfjellet	4.1, 6.6.2
LE-1993-803 Turhauglien	15.6.2, 23.5
LE-1993-1542 Sjøholt	6.6.2, 15.3.2, 15.3.3, 15.4.3
LE-1993-1851 Blommenholm gård	16.2.2, 20.2.3, 20.3.1
LE-1993-2760 Dybedalstranden	17.3.3, 20.3.2
LE-1994-14 Brokvartalet i Ski	17.3.3
LF-1994-210 Sundøy	17.3.8, 17.4.3
LH-1994-243 Lakså	15.5, 19.2.1, 19.7.2, 20.5.1, 20.5.2, 21.2.1, 21.8.1
LH-1994-338 Nervatnet	23.3.1, 23.5
LF-1994-348 Sverresli	19.2.1, 19.2.2, 19.7.2
LF-1994-526 Halveiheia-Grytten	17.3.2
LG-1994-1399 Eidesvatnet	6.2.1
LE-1994-2871 Nordsinni Østre Sameie	2.4.4, 17.3.8, 19.7.2, 21.8.1
LG-1995-210 Skråmestø	3.1.2
LG-1995-230 Selvågen	17.4.3
LE-1995-247 Lilleeng	23.5
LE-1995-1192 Øvre Bøler	17.4.1
LB-1995-1625 Onsøy	2.4.4, 19.2.1, 19.7.2, 20.5.1, 22.3.1, 23.3.1
LH-1996-97 Engelsvika	3.2.1, 8.2.1
LE-1996-264 Hurdalssjøen	2.4.4, 21.2.1, 21.8.1
LE-1996-419 Fjellstrand	19.7.2, 20.5.1
LE-1996-429 Storstø seter	8.2.3, 15.4.3, 15.5
LA-1996-622 Prestegårdsgrunnen	20.5.1
LG-1996-848 Vilnes	14.3, 14.8, 17.3.1
LA-1996-1118 Sam Eydesgate	17.4.3
LG-1996-1461 Salvøy	19.2.2, 20.3.1, 20.3.2, 20.5.2
LB-1996-2363 Kolåsøren	15.6.2
LB-1996-3252 Tyribakken	15.4.2
LA-1997-87 Lærfjellslettene	8.1, 8.2.3, 8.4.2
LE-1997-347 Nordberget	17.4.3, 20.2.3, 20.3.1
LE-1997-374 Elgådal søndre	3.2.1
LF-1997-685 Bergset	2.4.4
LH-1997-936 Renlivigen	8.2.1, 9.2, 17.4.1, 17.4.3
LG-1997-992 Heggheim	23.2.4

LA-1997-1124 Hæstad.....	2.4.1, 15.5
LE-1998-75 Kvikne sameie	2.3.3, 6.6.2, 15.4.3, 15.5, 20.2.4, 21.3.2, 21.5.2
LF-1998-87 Fannremsmoen	20.2.3, 20.5.1
LH-1998-293 Hjellneset.....	9.3, 17.3.2
LF-1998-745 Leira.....	4.1, 8.2.4, 174.2, 174.3
LF-1998-1030 Munken.....	2.4.1, 15.4.1, 15.6.2, 22.5, 23.5
LG-1998-1332 Vågsholmen	17.3.2
LB-1998-1337 Strømstangveien	3.2.1
LG-1999-242 Voll	174.3
LG-1999-280 Stårheim	8.3.4, 17.3.5
LF-1999-618 Røros Østre og Vestre	2.1.3, 2.4.3, 21.2.2
LH-1999-797 Andersdal	2.4.4
LH-1999-841 Flomyra	17.3.8
LA-1999-1034 Kinnhalvøya	8.2.1, 8.4.2, 9.3, 15.5, 17.3.2
LF-1999-1126 Naustvoll.....	9.2
LG-1999-1361 Gjerdet	12.3.5
LA-1999-1538 Findreng.....	15.5
LG-1999-1805 Garasje.....	174.3
LG-1999-1917 Bornvegen i Bergen	174.1
LB-1999-2654 Buodden	23.1.2
LA-2000-30 Østre Rabbesvig.....	15.6.2, 23.5
LA-2000-180 Blikmannstomten	14.3, 23.3.1, 23.5, 23.6
LH-2000-448 Skogsfjordvann	3.1.2, 3.2.3
LF-2000-794 Brekkebakken	20.5.1, 274.2
LG-2000-901 Ikjefjorden	2.1.3
LF-2000-1093 Semsetra	4.1, 23.5
LA-2000-1133 Dakkesetmarken	17.3.1, 174.3
LG-2000-1196 Havikbotn	8.1, 8.2.1
LA-2000-1222 Kimestadveien	15.5, 17.3.1, 18.2, 20.3.2
LB-2000-1791 Toverud	14.3
LB-2000-2640 Havsdalen	20.3.2
LA-2001-468 Soltun.....	20.2.2, 20.5.1
LG-2001-577 Meierieiendommen.....	20.3.1, 20.3.4
LB-2001-637 Helgeslått Bru	8.4.2, 15.3.2, 16.3.5
LF-2001-792 Ellingsøya	20.3.2, 20.5.1
LH-2001-1039 Steinteigen.....	8.2.1, 8.2.3, 15.4.3, 15.5
LH-2001-1073 Transformatoriosk	16.2.2
LA-2001-1685 Katteneset.....	15.3.2, 174.3
LG-2001-1769 Frkn. Olsensvei.....	15.2, 15.4.1, 17.3.3, 20.3.1
LG-2001-2317 Laberget	14.8, 23.3.1, 23.5
LG-2001-2376 Opheim-Haugland.....	14.3, 20.3.1, 274.3
LF-2002-325 Påscheberg	8.3.1
LB-2002-406 Fjellgata	3.1.2, 15.6.2, 25.2
LA-2002-642 Skipperheia	15.3.3, 15.6.1, 15.6.2
LG-2002-965 Krokvannt.....	19.7.2
LF-2002-974 Måndalen.....	2.1.3
LA-2002-1683 Grunnevangskilen	8.1

LG-2002-2164 Vassvik	3.1.2
LB-2002-3923 Vesterøy	174.3
LF-2003-72 Bekkateigen	12.3.5
LH-2003-413 Straumen	20.2.3
LG-2003-617 Lauvåsvåg	3.1.2
LB-2003-8843 Peter Slotviksvei	15.4.2
LB-2003-9656 Bessbu	9.1, 9.2, 12.3.5, 12.8.2, 15.3.2, 17.3.2, 174.3
LG-2003-11273 Nausta	174.3
LB-2003-11790 Holmeskogen	2.1.4, 8.2.3
LG-2003-12452 Stølsvik	12.8.2, 14.2, 17.3.3
LB-2003-12464 Bataan	4.1, 16.2.2, 174.1
LH-2003-12591 Gulengveien	2.6.1
LH-2003-12681 Isvegen	14.2, 20.3.2, 20.5.1
LB-2003-15155 Vettrebukta	15.4.2
LB-2003-15654 Sokna	2.4.4
LA-2003-19598 Bjørnevikbukta	14.3, 20.3.1, 20.3.2, 20.3.3
LE-2004-5644 Tjura	2.1.4
LB-2004-12118 Westye Egebergs gate	15.1, 15.2, 174.3, 20.3.2, 20.5.1
LF-2004-14896 Røros verk	2.4.4
LH-2004-28050 Birtavarre	15.3.2, 15.5, 19.7.2
LB-2004-30577 Skogfaret	22.2.2
LA-2004-30633 Furuknatten	20.5.1
LB-2004-39766 Elvefaret	22.2.2
LA-2005-2135 Skotteholmen	15.6.1, 174.3
LA-2005-4139 Sigridsnes	20.3.2, 20.3.3, 20.5.1
LB-2005-24682 Furuly	2.1.4
LB-2005-33388 Karvika	2.1.4
LB-2005-111455 Slyngveien	2.4.5
LB-2005-132020 Melumveien	8.2.3, 15.4.2
LF-2005-139519 Krokaldalen	12.3.5
LF-2005-157359 Hinsverk	19.2.2
LH-2006-2695 Lavangen	2.4.4
LG-2006-23340 Fludal	17.3.3
LB-2006-84881 Oscarsgate	14.2, 14.3, 174.2, 20.3.1
LB-2006-95699 Lia	12.3.5, 174.1, 20.3.3, 20.5.1
LH-2006-107574 Bekkeviken	15.6.2, 23.5
LB-2006-164468 Kolleveien	12.3.5
LE-2007-60922 Einbugga	14.2, 174.2, 174.3, 23.1.1
LE-2007-63530 Øyer	17.3.5
LH-2007-85815 Øvergården	2.1.4
LG-2007-153702 Hauso	2.7.2, 17.3.3
LB-2007-188371 1987-veien	15.3.3, 15.6.2, 174.3
LG-2008-6384 Kjøpmannsvågen	15.4.3, 15.6.1
LA-2008-10696 Lenas bakke	174.1, 174.2, 174.3, 174.4
LF-2008-79789 Bjørkøya	2.1.3
LF-2008-127604 Auset	2.1.3
LB-2008-130904 Østre Huggenesvei	20.3.1, 20.3.2, 20.3.4, 20.5.1

LE-2008-136634 <i>Buvollen</i>	2.1.4, 8.1, 9.4, 14.2, 17.1
LG-2008-148024 <i>Høle</i>	17.3.3
LB-2008-164756 <i>Nilsbu</i>	2.1.4, 20.3.2
LF-2008-183833 <i>Sørskaget</i>	3.2.1
LB-2009-30727 <i>Perstullia</i>	20.3.1
LE-2009-65482 <i>Gammelsetra</i>	12.3.5
LG-2009-94632 <i>Roaldsøy</i>	2.1.4
LH-2009-133706 <i>Polmak</i>	1.5.2
LE-2009-134681 <i>Lien og Torpe sameige</i>	2.4.3, 2.4.4, 6.6.2
LA-2009-136692 <i>Ronakanalen</i>	12.3.5, 20.3.1
LB-2009-179367 <i>Rognlia</i>	20.5.2
LG-2009-188087 <i>Trekanten</i>	13.2, 13.3
LF-2009-205344 <i>Oppå Bakka</i>	2.1.3, 2.1.4
LB-2010-55883 <i>Vendla</i>	2.1.4
LE-2010-84927 <i>Flåfatet</i>	2.1.3
LA-2011-3887 <i>Bondebrygga</i>	12.3.2
LA-2011-27091 <i>Steinbrygge</i>	2.1.4, 20.3.1
LE-2011-56702 <i>Moengården</i>	2.1.3
LG-2011-115925 <i>Sjernarøy</i>	23.3.1
LB-2011-116073 <i>Mortenskjæret</i>	15.6.2, 22.5, 23.5
LH-2012-13461 <i>Holmen</i>	8.2.4, 9.7, 15.5
LE-2012-32964 <i>Stollsetra</i>	6.6.2
LG-2012-34283 <i>Erve</i>	15.3.3, 15.6.2
LG-2012-48726 <i>Døldarheia</i>	15.5
LH-2012-106514 <i>Máttavárjjat dálveorohat</i>	1.5.2, 2.3.3, 2.4.3, 13.2
LG-2012-153005 <i>Samhald</i>	17.4.1, 17.4.3
LB-2012-163588 <i>Kongen</i>	2.2.3, 2.4.2
LB-2012-172841 <i>Ljabruveien</i>	17.4.1
LH-2012-179673 <i>Bajit Čiekkajávri</i>	1.5.2
LE-2012-184559 <i>Nordre Olerud</i>	2.1.4, 20.3.1, 20.3.4
LB-2013-21175 <i>Oksrødkilen</i>	17.3.3
LG-2013-60281 <i>Holmavegen</i>	12.2
LA-2013-86345 <i>Kovedalsvegen</i>	17.3.8
LA-2013-141870 <i>Hygga</i>	15.3.3, 15.6.2, 17.4.3
LF-2013-142645 <i>Trekanten</i>	14.2, 17.4.3
LH-2013-162742 <i>Máskevárri</i>	1.5.2
LG-2013-164516 <i>Vikjo</i>	12.3.5
LA-2013-170899 <i>Rambekkbukta</i>	17.4.2
LB-2013-174633 <i>Vendla II</i>	14.2, 15.4.3, 15.6.3, 17.4.2, 17.4.3, 20.5.1
LG-2013-196951 <i>Merkesmyrane</i>	9.2, 15.3.3
LG-2014-4419 <i>Reilstad</i>	14.2, 17.4.1
LA-2014-6988 <i>Sønningsholmen</i>	23.3.1
LB-2014-8286 <i>Vauerkilen</i>	2.1.4, 17.3.8
LF-2014-110492 <i>Bøgata</i>	15.6.2, 23.5
LA-2014-168172 <i>Stangholmen</i>	17.2
LG-2015-7799 <i>Kråkeskardet</i>	17.4.2
LH-2015-82310 <i>Kjosen-Fastdalen</i>	2.4.4

LH-2015-187831 <i>Petvik</i>	15.5
LA-2015-189004 <i>Straumøy</i>	19.7.2, 20.3.1
LH-2015-192032 <i>Elveneset</i>	14.4.2, 15.5
LH-2015-205595 <i>Meltefjord</i>	8.2.3, 14.2, 15.3.3, 15.6.2
LB-2016-15623 <i>Villaveien</i>	24.5
LH-2016-106599 <i>Økonomigata</i>	15.6.2, 22.5
LB-2016-186319 <i>Glomsrød</i>	8.1, 8.2.3
LA-2017-3283 <i>Solstua</i>	24.5
LA-2017-25698 <i>Gullura</i>	8.2.3
LB-2017-62643 <i>Bjartkollen</i>	17.1
LF-2017-125165 <i>MacBook</i>	21.2
LG-2017-133318 <i>Finnøy</i>	19.7.4
LG-2017-146655 <i>Sjøglimt</i>	21.4
LH-2017-164552 <i>Soldatsvingen</i>	15.3.3, 15.6.2, 19.6
LH-2017-178505 <i>Vierdal</i>	12.2
LH-2017-189866 <i>Brensholmen</i>	19.7.4
LF-2017-201913 <i>Strømplassen</i>	22.1, 22.3.1
LH-2018-23963 <i>Syltefjordelva</i>	17.4.1, 17.4.3, 21.8.1
LF-2018-37574 <i>Skålsetra</i>	17.3.5
LG-2018-38419 <i>Barkved</i>	15.3.2
LB-2018-39641 <i>Sakserudbråten</i>	24.5
LA-2018-56212 <i>Jagtevik</i>	21.4, 15.1
LE-2018-154396 <i>Nedre Heimdalen</i>	15.5
LB-2018-162157 <i>Vekterveien</i>	10.2, 10.3, 17.4.1, 20.3.1, 20.3.4
LF-2018-165770 <i>Sørli Gjestegård</i>	15.5
LB-2019-1296 <i>Villa X</i>	14.2, 14.3, 19.2.3, 19.6, 20.3.2, 20.5.1
LG-2019-13440 <i>Fretheim</i>	17.3.3
LG-2019-23259 <i>Lønahorgi</i>	15.3.3, 15.6.2
LF-2019-24860 <i>Tjønndalsklumpen</i>	15.3.3, 15.6.2
LE-2019-41244 <i>Stryken gård</i>	19.2.1
LB-2019-52124 <i>Nordre Ultvedt</i>	14.2, 20.3.2, 20.5.1
LA-2019-128860 <i>Breisand</i>	14.2, 17.4.1, 17.4.2, 17.4.3, 20.3.1, 20.5.1
LG-2019-140129 <i>Åreskjold</i>	2.4.3, 9.3, 15.6.1, 15.6.2
LA-2020-23832 <i>Kråkesanden</i>	23.2.6, 23.5
LA-2020-34942 <i>Kalsneset</i>	15.5, 23.5
LA-2020-37537 <i>Fjellgrendvegen</i>	19.7.3, 19.7.4, 20.3.1
LG-2020-102797 <i>Ytreffellet</i>	15.3.3, 15.6.2
LA-2020-127646 <i>Helgøya</i>	14.2, 15.3.3
LF-2020-159047 <i>Meldal</i>	12.3.5
LF-2021-859 <i>Tomta</i>	9.3
LF-2021-4345 <i>Skaumstuggu</i>	12.3.5
LB-2021-12932 <i>Skjæløykilen</i>	21.4, 14.2, 14.8, 15.5, 22.1, 22.3.1
LH-2021-17521 <i>Akkarfjord</i>	12.3.5
LH-2021-24784 <i>Ofofveien</i>	15.3.3, 15.6.2, 16.2.2, 20.3.1
LF-2021-56755 <i>Skotung</i>	15.6.1, 17.4.2
LA-2021-74755 <i>Hagatun</i>	9.2, 15.3.3, 15.4.2, 15.6.2, 17.4.3
LB-2021-80079 <i>Persbo</i>	21.4

LG-2021-88444 Varddalsegga	15.3.3, 15.6.2
LG-2021-136407 Hospitalgata	20.5.1
LA-2021-142624 Nordre Hassum	17.3.8
LB-2021-157147 Bogstadveien	15.5
LA-2021-162483 Brunlanesveien	12.3.5
LE-2021-167254 Kuvauen	17.4.3
LB-2021-176244 Strømsborgveien	15.3.3
LG-2022-88 Asbjørn Klosters gate	20.3.1, 20.3.4
LA-2022-630 Sparufstjønn	12.2, 23.3.1
LE-2022-20619 Fossveien	15.2, 15.3.3, 15.5, 15.6.2, 17.3.1, 17.4.3, 20.3.1, 22.3.3, 23.1.3, 23.5
LH-2022-121372 Áttámaras	1.5.2, 2.3.3, 6.2.1, 19.2.1, 19.2.2, 20.3.3
LF-2022-147374 AF 1200	14.2, 16.1, 16.2.6, 16.3.7, 20.3.1, 20.3.4
LG-2022-185027 Selsvatnet	21.3
LG-2022-185960-1 Grimstadholmen	6.1, 14.2, 17.4.1, 17.4.3
LG-2022-185960-2 Grimstadholmen II	12.2, 14.2
LF-2023-451 Breiviknaustet	5.2, 9.1, 15.6.2
LB-2023-3954 Granveien	2.1.4, 8.2.3, 15.4.2
LB-2023-40447 Odden	2.3.3, 14.2, 14.5, 15.5
LA-2023-130400 Strømsodden	17.3.3, 19.2.2
LA-2023-144147 Solplassen	15.4.2, 15.5, 17.4.3
LB-2023-179821 Bregneveien	15.4.1
LF-2023-182637 Guttelvik	14.8, 15.5, 19.7.2, 20.3.2, 20.3.3, 20.5.1
LG-2024-11304 Håkonsund	17.4.3
LA-2024-89039 Østre Vessøya	15.5, 19.2.1, 20.3.2, 20.3.3, 20.5.1
LF-2024-90378 Storkaia	15.5, 20.3.2
LH-2024-192212 Moseveien	15.4.2
LH-2025-18531 Gámasvárri	17.3.8, 20.5.1

Overrettane

Rt-1910-191 (Trondhjems overrett) Fiskehjeller	5.2
RG-1937-470 (Bergen overrett) Bjørnelien	20.1

Jordskifteoverrettane

JOHA-2009-3 Strandå	17.3.8, 17.4.3
JOAG-2010-5 Skålevik	15.6.2, 23.5

By-, herads- og tingrettane

Rt-1914-72 (Trondhjem) Sæterhus	20.3.1
RG-1938-81 (Nordmøre) Engtrøen	15.5
RG-1944-307 (Nord-Gudbrandsdal) Kantrud øvre	5.2
RG-1945-166 (Nord-Gudbrandsdal) Båtstoløkken	20.1
RG-1948-179 (Eiker, Modum og Sigdal) Gåserud	20.3.1, 20.3.4
RG-1950-22 (Nord-Østerdal) Odden	5.2
RG-1950-241 (Salten) Torvet 1	8.3.6, 17.4.1
RG-1950-623 (Mandal) Tjaldal	8.2.3
RG-1951-205 (Drammen) Thornegaten	9.2

RG-1951-758 (Alta) <i>Bakholmen</i>	15.4.1
RG-1952-512 (Follo) <i>Grettun</i>	20.5.1
RG-1956-691 (Ytre Follo) <i>Dyster gård</i>	15.6.2
RG-1958-293 (Valdres) <i>Fossbråten</i>	12.3.5
RG-1964-228 (Kristiansand) <i>Store Kjø</i>	12.3.2
RG-1965-228 (Bergen) <i>Hansa</i>	2.1.1
RG-1974-245 (Gauldal) <i>Fjesetvollen</i>	17.3.5
RG-1975-140 (Fosen) <i>Andersskog</i>	20.1
RG-1975-472 (Stjør- og Verdal) <i>Sul</i>	23.2.5
RG-1976-163 (Mandal) <i>Møllerbekken</i>	2.3.3, 15.4.3, 20.3.1
RG-1976-197 (Flekkefjord) <i>Tesaker</i>	12.2
RG-1978-74 (Nord-Gudbrandsdal) <i>Hågåsetri</i>	15.4.3, 17.4.3
RG-1978-206 (Brønnøy) <i>Vevelstad</i>	15.3.2
RG-1981-177 (Nedenes) <i>Knattene</i>	14.2, 20.3.1, 20.4
RG-1981-440 (Vest-Telemark) <i>Straumstøylvika</i>	17.4.1, 17.4.3
RG-1982-133 (Hadeland og Land) <i>Smedsrud</i>	17.3.5
RG-1982-1052 (Hadeland og Land) <i>Viken</i>	22.3.1, 22.7, 23.3.1, 23.3.2, 23.5
RG-1984-1028 (Stjør- og Verdal) <i>Efskin Vestre</i>	15.3.2, 17.4.3
RG-1985-226 (Indre Sogn) <i>Gjerde</i>	15.6.2
RG-1985-980 (Valdres) <i>Vestre Slide</i>	2.1.1
RG-1986-856 (Nord-Gudbrandsdal) <i>Randsroen</i>	15.4.3
RG-1987-184 (Gauldal) <i>Nygaard</i>	23.5
RG-1988-608 (Ytre Follo) <i>Vestfjordtomtene</i>	12.3.5
RG-1989-524 (Kragerø) <i>Tåtøy</i>	22.5
RG-1990-1074 (Karmsund) <i>Torvhaugen</i>	2.1.4, 22.1, 23.1.2
RG-1992-30 (Tønsberg) <i>Røssestua</i>	15.4.3, 17.3.3, 17.4.1, 17.4.3, 20.3.1, 20.5.1
RG-1995-235 (Asker og Bærum) <i>Vettrekollen</i>	12.3.5
RG-1996-72 (Ytre Follo) <i>Kjøvangen brygge</i>	12.3.5
RG-1998-244 (Romsdal) <i>Vistdal kai</i>	8.2.1, 9.2, 15.3.3
RG-1999-680 (Hallingdal) <i>Guribo</i>	2.4.2
TOSLO-2003-13078 <i>Skyttarmedaljar</i>	5.4.3, 14.4.1, 14.8
TNOST-2004-119364 <i>Moskardtjønnan</i>	15.5
TSTAV-2005-29412 <i>Hafrsfjord</i>	15.6.2, 22.5, 23.5
TOSLO-2006-11961 <i>Baglerfare</i>	8.2.3, 8.4.3, 14.8, 15.4.1, 15.5, 15.6.2
TKISA-2006-48350 <i>Høvåg</i>	20.3.2, 20.5.1
TBERG-2006-98977 <i>Vognstølen</i>	20.3.1, 20.4
THAUG-2008-12215 <i>Tjøstelsvik</i>	17.3.8
TOSLO-2009-148958 <i>Baldersgate</i>	12.8.2
TBERG-2009-158590 <i>Fanafjellsveien</i>	17.4.1
TSAFO-2010-76783 <i>Granholmveien</i>	15.6.2, 22.5, 23.5
TKISA-2013-58791 <i>Utsyn</i>	17.4.1
TSTRO-2014-156801 <i>Haugstien</i>	17.4.1, 17.4.2
TSUMO-2015-52645 <i>Borgundveien</i>	20.3.2, 20.5.1
TBERG-2016-191497 <i>Nedre Helland</i>	6.6.2
TSENJ-2018-45670 <i>Kveldro</i>	17.2
TAUTE-2018-56214 <i>Karistulfjellet</i>	9.2

TBERG-2019-150610 <i>Seiersbjerget</i>	19.2.3, 20.3.1
TFOLL-2019-175929 <i>Skjæløy</i>	15.6.2, 22.5
TVIN-2022-96413 <i>Smådalssetra</i>	9.4

Jordskifterettene

JVAD-2005-12 <i>Karl Rasmussens vei</i>	2.4.1, 15.4.2
JLST-2006-14 <i>Solheimgata</i>	15.4.2, 15.6.1
JDRA-2007-30 <i>Hval søndre</i>	17.3.8
JSTA-2008-22 <i>Breivik</i>	8.2.3, 15.4.2
JSKI-2008-36 <i>Hjalmar Johansens veg</i>	20.3.1, 20.3.4
JVAD-2009-9 <i>Baskabutt</i>	8.2.1, 14.8
JBER-2010-15 <i>Saltnes</i>	15.3.3
JBER-2010-24 <i>Haugland</i>	15.6.2
JSAR-2010-32 <i>Papperhavn</i>	1.4.3, 20.1, 27.4.3
JTRO-2011-9 <i>Tønsvik</i>	15.3.3, 15.6.2
JFLE-2011-41 <i>Litlåna</i>	15.3.3, 15.6.2
JSTA-2012-11 <i>Høle</i>	2.4.1
JMOL-2012-23 <i>Havneskjæret</i>	15.5
JARD-2012-39 <i>Slæba</i>	17.4.3
JTRO-2013-23 <i>Finnfjordeidet</i>	17.4.1
JVAD-2013-25 <i>Sandnes</i>	17.4.1
JFLE-2013-33 <i>Sandebukta</i>	23.5
JSTA-2013-38 <i>Skeie</i>	15.6.2, 23.5
JKRI-2013-48 <i>Vennesla</i>	2.1.4
JSTO-2014-1 <i>Skjelnes</i>	17.4.3
JBER-2014-2 <i>Froastad</i>	2.7.2
JBOD-2014-7 <i>Gilset</i>	2.1.4, 19.7.4
JSKI-2014-11 <i>Rydningen</i>	20.5.1
JKRI-2014-14 <i>Lundeelva</i>	15.3.3, 15.6.2, 17.3.1
JLST-2014-15 <i>Skullerudstubben</i>	8.2.3, 15.4.2
JLST-2014-25 <i>Svartskogveien</i>	15.3.3, 15.6.2, 17.4.1, 20.3.2
JTRO-2014-25 <i>Kaldsletta</i>	17.4.3
JSKI-2014-41 <i>Kytelia</i>	20.3.2
JLHM-2014-58 <i>Solbakken</i>	8.2.3, 15.4.2, 15.5, 20.5.1
JTRO-2014-60 <i>Håkøybotn</i>	15.6.2, 23.5
JDRA-2015-5 <i>Aas</i>	15.6.1, 20.5.1
JSKI-2015-25 <i>Øvregate</i>	15.4.2
JSAR-2015-199553 <i>Huser søndre</i>	20.2.3, 20.3.1
JSKI-2015-199778 <i>Flaten</i>	8.2.3, 15.5, 15.6.2
JLST-2015-204918 <i>Kildals vei</i>	8.2.3, 15.4.2, 17.4.2
JSKI-2016-10681 <i>Bråtøy</i>	15.5, 20.3.1, 20.3.3
JKRI-2016-39843 <i>Kåfjordneset</i>	17.4.3
JBER-2016-40516 <i>Kolevåg</i>	15.3.3
JTON-2016-73031 <i>Langgata</i>	15.4.2
JSKI-2016-87000 <i>Nustadsløyfa</i>	8.2.3, 15.6.1
JSAR-2016-154101 <i>Hvaler prestegård</i>	17.4.3
JSAR-2016-167842 <i>Kleven</i>	8.2.3, 15.4.2, 15.5

JVAD-2016-168814 Langli	15.5
JHAM-2016-190865 Holmstøen	15.3.3, 15.6.2
JSTA-2016-193240-2 Sørnes	8.2.3, 174.3
JBER-2017-13668 Baartveit	174.3, 20.3.1
JMOL-2017-76611-2 Storøra	173.8, 174.3
JBER-2017-94220 Håkonsund	174.1
JLST-2017-95471 Berger Søndre	20.3.1
JSAR-2017-159322 Knektemoen	2.1.4, 19.74
JSTA-2017-175264 Krægjen	173.3
JLST-2017-198832 Kjærnesstranda	174.1, 20.2.3, 20.3.1
JSOR-2018-8713 Lysvollbrygga	15.5
JLST-2018-49370 Bygdøy	14.2, 15.5
JBER-2018-60069 Lyngberget	15.3.3, 15.6.2, 174.2, 174.3
JSTA-2018-93541 Elvegaten	173.8
JLST-2018-166285 Majstrand	20.3.3
JEID-2019-18461 Innvikdalen	8.2.4, 15.3.3, 15.6.2
JVAD-2019-30006 Dalvesadji	15.5, 19.2.1, 19.2.2, 20.3.2, 20.3.3
JHOS-2019-33871-2 Lundagarden	20.3.2
JARD-2019-36287 Aarsnes Ytre	19.72
JSTO-2019-48679 Førde	15.4.2, 15.6.1, 174.1, 174.3
JLST-2019-59395 Fetsund	8.2.1
JFOR-2019-83419 Indre Øyrane	20.3.1
JOOV-2019-115710 Hvileberget	20.3.1
JVAD-2019-120972 Nordbukt	8.3.5
JMOR-2019-128435 Svemorka	15.3.3, 15.6.2
JDRA-2019-130206 Skråveien	174.3
JBOD-2019-172075 Bukta	15.5, 20.3.1
JMOR-2019-178053 Ørskog	173.3
JVVI-2020-245 Hans Hansens vei	20.3.1, 20.3.4
JVAD-2020-14178 Elvebakken	174.3, 20.3.3, 20.5.1
JLST-2020-73329 Lindbäckveien	174.3
JTRO-2020-90340 Kastholmene	6.6.3
JSAL-2020-102268 Godøyenes	20.3.1
JHOD-2020-133938 Bergstunet	15.3.3, 15.6.2
JTRO-2020-138714 Belle	18.2
JOOV-2020-151292 Vesterløkken	16.3.5
JVVI-2020-153734 Nedberg Nordre	20.3.1
JLOV-2020-161200 Austringen	15.3.3, 15.6.2, 174.3
JHOD-2020-167448 Ramsøyna	15.3.3, 15.6.2
JAGD-2021-14134 Daleveien	23.5
JNTR-2021-55935 Ishavsvegen	20.3.1, 20.5.1
JSRO-2021-58538 Skartveit	2.1.4
JOOV-2021-105519 Solvoll	20.3.1, 20.5.1
JTEL-2022-97427 Gumøy	174.3
JOOV-2022-100395 Fjellgata	15.6.1
JHOS-2022-166157 Geitadalsvegen	15.3.3, 15.6.2
JHOS-2023-6575-2 Hellot	15.2

JVVI-2023-20743 <i>Fekjastølen</i>	174.3
JAGD-2023-22744 <i>Ådnevik</i>	14.1, 15.3.3, 15.6.2
JOOV-2023-38562 <i>Solviken camping</i>	20.3.2
JAGD-2023-77354-2 <i>Espelund</i>	174.2, 20.3.2
JVVI-2023-102559 <i>Riperbakken</i>	174.3
JAGD-2023-192591 <i>Almannastranda</i>	14.2
JOOV-2024-72025 <i>Sønsterødveien</i>	9.2, 9.7, 14.8, 15.4.3

Høgfellskommisjonen

HFK-1909-2 <i>Smyttestølen</i>	2.1.1
HFK-1909-5 <i>Reinthon</i>	2.1.1, 2.4.3

Utmarkskommisjonen for Nordland og Troms

UNT-1993-3 <i>Storffjord</i>	17.3.3
UNT-1998-2 <i>Kåffjord/Mannalden</i>	12.2, 14.2
UNT-2001-1 <i>Narvik</i>	8.2.1

Utmarksdomstolen for Finnmark

UTMA-2014-164739 <i>Nesseby</i>	2.4.3
UTMA-2016-9837 <i>Gjelhaugen</i>	17.3.3, 20.3.1
UTMA-2016-41336-2 <i>Tønnevannsmyra</i>	8.3.5, 17.3.6, 17.3.8
UTMA-2021-85616 <i>Øvre Iskurasjok</i>	17.3.6
UTMA-2021-86603 <i>Isšjávri</i>	1.5.2, 6.2.1, 15.2, 17.3.8, 17.3.9, 18.3.1, 19.2.2, 20.3.1
UTMA-2021-86617 <i>Helligskog og Kjærringnes</i>	1.5.2, 3.1.3, 6.2.1, 17.3.6, 19.2.2
UTMA-2021-86811 <i>Basevuovdi og Áŋŋel</i>	1.5.2, 2.4.3, 6.2.1, 6.2.5, 17.3.6, 19.2.2
UTMA-2021-87408 <i>Oivvoš</i>	1.5.2, 6.2.1, 8.2.3, 19.2.2
UTMA-2021-87806 <i>Rávdojohka</i>	1.5.2, 6.2.1, 8.2.3, 15.2, 19.2.2
UTMA-2024-98752 <i>Karasjok II</i>	3.1.3, 3.2.1, 3.2.2, 3.3.1, 9.8

Finnmarkskommisjonen

FKR-2012-1 <i>Stjernøya/Seiland</i>	2.4.3, 17.3.8, 20.2.3, 20.3.1
FKR-2013-2 <i>Nesseby</i>	2.4.3, 22.3.1
FKR-2013-3 <i>Sørøya</i>	2.4.3
FKR-2014-5 <i>Varangerhalvøya øst</i>	2.4.3, 15.2, 22.3.1
FKR-2015-6 <i>Varangerhalvøya vest</i>	2.4.3, 20.2.3
FKR-2019-4A <i>Karasjok</i>	2.4.3
FKR-2019-4B <i>Karasjok</i>	2.4.3
FKR-2022-4-1 <i>Karasjok reindriftrappport I</i> .. 1.5.2, 2.4.3, 13.2, 14.2, 14.9, 15.4.3, 15.5, 17.3.7, 174.1, 174.3, 18.2, 19.7.2, 20.2.3, 20.3.1, 20.3.2, 20.4	
FKR-2022-4-2 <i>Karasjok reindriftrappport II</i>	1.5.2
FKR-2022-4-3 <i>Karasjok reindriftrappport III</i>	1.5.2

Skilsdom

RG-1985-400 (Sjur Brækhus) <i>Drammensranet</i>	2.6.1
---	-------